

комунікативної компетентності майбутніх перекладачів авіаційної галузі та ступенем її сформованості; між потребою сучасного ринку праці у фахівцях, що володіють професійними та особистісними якостями, необхідними для успішної професійної перекладацької діяльності у сфері цивільної авіації; між реальним станом формування перекладача для діяльності в авіаційній сфері у вищому авіаційно-технічному навчальному закладі та вимогами даної галузі до рівня сформованості досвіду із спеціального перекладу; між доцільністю розробки методики формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх перекладачів авіаційної галузі.

*Л. Богославець
к. пед. н., доцент, м. Київ
Л. Житеньова,
к. пед. н., доцент, м. Київ*

Педагогічне проектування як ефективний засіб реалізації компетентісного підходу у вищій школі

Основна домінанта сьогодення - значне посилення ролі розвиненої особистості в усіх сферах суспільного життя, оскільки свідома діяльність індивіда, який, прагнучи створити нову реальність, керується критеріями знання, професіоналізму, усвідомленням власної відповідальності як за себе, так і за суспільство в цілому. Вирішальною ланкою в цьому є підготовка майбутніх фахівців.

Дуже важливо при педагогічному проектуванні змісту будь-якої навчальної дисципліни перейнятися тим, що кожна з дисциплін, що вивчається студентом, робила фундаментальний внесок до загальної професійної освіти, щоб дотримувався принцип: учити потрібно не дисципліні, а спеціальності.

За роки навчання у ВНЗ студент вивчає десятки навчальних дисциплін. Але рідко тому, що у переважній більшості вони ні логічно, ні проблемно не зв'язані між собою. Навіть коли суміжні навчальні дисципліни зовні здаються скоординованими і узгодженими, часто ці зв'язки не мають внутрішнього, фундаментального характеру, а є суто зовнішніми. Як наслідок - невиправдано вузька спеціалізація студентів. Сьогодні стає все більш очевидним, що нам потрібні фахівці широкого профілю і така потреба зумовлена, з одного боку, закономірностями розвитку самої науки, а з іншого тенденціями суспільного розвитку.

Концепція навчання інженерів-педагогів допускає глибоку інтеграцію інженерної, виробничої і психолого-педагогічної підготовки. Майбутній інженер-педагог повинен бути готовий до виконання професійно-педагогічних видів діяльності: професійне

навчання, методична робота, виробничо-технологічна, організаційно-управлінська, науково-дослідна, культурно-просвітницька діяльність. Все це допускає в особистість викладача інтеграцію загальної, професійно-технічної освіти і професійно-педагогічної культури, розвиток як загальнокультурної, управлінської, спеціальної, так і психолого-педагогічної компетентності, професійної мобільності.

Сьогодні в умовах гуманізації навчання особистісно-орієнтований підхід до навчання та виховання трансформується у компетентісний підхід. Але у центрі уваги, як завжди, залишається особистість студента. Оновленому суспільству потрібні люди, які можуть самостійно мислити, здатні до самореалізації на основі об'єктивної самооцінки. Таким чином, головною метою викладача стає формування ключових компетенцій студентів за допомогою рефлексій їхніх дій, так як саме набуття життєво важливих компетентностей може дати людині можливість орієнтуватися у сучасному суспільстві, сприяє формуванню в особистості здатності. Одним із кращих прикладів формування та розвитку життєвих компетенцій є використання інтерактивних методик, у яких використовуються принципи рефлексії, партнерство, неординарність, креативність, толерантність. Змістовно-діяльнісний підхід до навчання вимагає створення дидактичних та психологічних умов для зацікавленого навчання. Головними завданнями навчання є:

- розвиток обдарованості;
- розвиток загальнокультурного та загальнофілологічного світогляду;
- формування головних для процесу життєтворчості навичок мовно-розумової діяльності.

Для реалізації цих завдань у життя необхідно створити такі умови, за яких студенти не будуть пасивними слухачами, а будуть брати активну участь у процесі набуття знань, у результаті чого й будуть формуватися творчі здібності. Процес повинен відбуватися відповідно до потреб особистості та індивідуальних можливостей студентів, зростання їх самостійності та творчої активності. Це вимагає організації навчання відповідно до здібностей здатності до навчання, таланту студента. Необхідна переорієнтація на створення можливості кожному стати самим собою. У вищому навчальному закладі основи цих змін закладаються безпосередньо під час навчального процесу. Особистісний підхід до навчально-виховного процесу передбачає повну переорієнтацію свідомості викладача, погляду на особистість студента та на себе як цінність та самоцінність. Тоді навчально-виховний процес набуде особистісного спрямування. А всі зміни у системі освіти повинні розглядатися в контексті у досконалішого заняття, навчання на якому не підпорядковуватися повідомленню матеріалу, в перевірці знань, а виявленню досвіду студентів щодо викладеної викладачем інформації. Потребує змін і режисура навчального

заняття. Важливо, щоб на ньому студенти не тільки слухали розповідь викладача, а й співпрацювали з ним, висловлювали свої думки, ділилися інформацією. Завдання викладача - пропонувати свою точку зору з позиції наукового знання, а не змушувати студента схилитися до своєї думки: розвивати критичне мислення студентів, тобто навчати здатності самостійно аналізувати інформацію: формувати вміння бачити помилки у твердженнях товаришів: аргументувати свої думки змінювати їх, якщо вони неправильні, прагнути пошуку оптимальних рішень: обирати свою позицію стосовно тих чи інших питань тощо. Якщо ми хочемо залучити особистість до освітнього процесу (навчального заняття), то зобов'язані допомогти студенту побачити в ньому свою значущість, мотиви власної діяльності. Сьогодні вже неможливо навчати традиційно: у центрі навчально-виховного процесу має бути студент. Від його творчої активності на навчальному занятті, вміння доказово міркувати, обґрунтовувати свої думки, вміння спілкуватися з викладачем, студентами академічної групи залежить успіх у свідомому опануванні освітньо-кваліфікаційного рівня..

Студент виступає в ролі "об'єкта" навчання, він отримує певну інформацію, матеріал від викладача і повинен засвоїти та відтворити її. Домінують такі методи навчання, як читання, лекція-монолог, пояснення, демонстрація, опитування. Цей гал навчання передбачає застосування методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність студентів. Тут уже студент вступає в діалог із викладачем, виконує певні творчі завдання і виступає "суб'єктом" навчання. Основні методи навчання - це різноманітні творчі та проблемні завдання, проблемні ситуації, самостійна робота, запитання від викладача до студента і навпаки. Якщо йдеться про інноваційні інтерактивні технології навчання, то це вміння критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу ситуації і відповідної інформації, зважувати альтернативні погляди, думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми.

Отже, професійна компетентність може виявитися тільки у процесі його реальної виробничо-практичної діяльності, як на виробництві, так і в навчальному закладі. Цей дидактичний принцип є також передумовою для розвитку здатності постійної адаптації до безперервного розвитку техніки, технології і економіки. Звідси ми схилиємося до того, що професійний і практичний цикли за фахом повинні бути дидактичною єдністю, і цикл природничо-наукової підготовки повинен бути пов'язаний із теорією і практикою професії. Інтенсивність зв'язку може бути різною залежно від професії. Цілі компетентісного підходу досягаються за рахунок педагогічного проектування навчального процесу.